

Olli-Heikki Kosonen

Katsastustoimipisteen perustaminen

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Insinööri (AMK)

Auto- ja kuljetustekniikka

Insinööriytyö

10.3.2014

Tekijä Otsikko	Olli-Heikki Kosonen Katsastustoimipisteen perustaminen
Sivumäärä Aika	29 sivua + 1 liite 10.3.2014
Tutkinto	insinööri (AMK)
Koulutusohjelma	Auto- ja kuljetustekniikka
Suuntautumisvaihtoehto	Jälkimarkkinointi
Ohjaajat	Toimitusjohtaja Tomi Tavinen Autokatsastus Lappeenranta Oy, Toimitusjohtaja Keijo Räisänen Autokatsastus Lappeenranta Oy Lehtori Pertti Ylhäinen
<p>Insinööri työ laadittiin Autokatsastus Lappeenranta Oy:n toimeksiantona. Insinööri työ tavoitteena on suunnitella mahdollisesti perustettavan katsastustoimipisteen avaamista varten vaadittavat toimenpiteet ja kannattavuuslaskelmat. Insinööri työssä selvitetään seudun yritys- ja henkilöasiakkaiden määrä ja mitoitetaan toimipisteen koko sekä työvoiman määrä. Mitoitukseen vaikuttavat tämänhetkinen kilpailutilanne, ja siinä otetaan huomioon tuleva katsastuslain muutos, joka oletettavasti vaikuttaa kilpailutilanteeseen. Ohessa pohditaan keinoja kanta-asiakkuussuhteiden säilyttämiseen, tulevasta korjaamokatsastuslaista riippumatta.</p> <p>Imatran seudun ajoneuvojen määrät selvitettiin käyttämällä apuna Trafín ja tilastokeskuksen laatimaa taulukkoa, josta käyvät ilmi paikkakunnilla olevien rekisteröityjen ajoneuvojen määrät. Yritysassiakkaiden kartoitukseen laadittiin Imatran seudun katsastuksen laatua käsittelevä kyselylomake. Tämä lomake toimitettiin sähköisesti alueella toimiviin kuljetusyrityksiin, sekä ajoneuvojen huoltoon ja myyntiin keskittyneille yrityksille. Kysely jouduttiin suorittamaan yksityisenä henkilönä, joten kyselyn tulokset jäivät vähäisiksi, vain yksi kahdestakymmenestä kahdesta yrityksestä vastasi. Kilpailutilannetta kartoitettiin vierailemalla alueen muissa katsastustoimipisteissä.</p> <p>Kilpailutilannetta kartoittaessa ja pohdittaessa seudulle avattavan katsastuskonttorin kannattavuutta, kävi ilmi, että ottaen huomioon alueen vähäinen kilpailutilanne ja runsas asiakaskanta, uuden katsastustoimipisteen perustamiselle Imatran seudulle on tarvetta.</p> <p>Katsastustoimipisteelle olevat tilat olivat jo entuudestaan Autokatsastus Lappeenranta Oy:n tiedossa. Ottaen huomioon alueen asiakaskannan ja tilat, katsastustoimipisteen henkilöstöksi tulisi kolme katsastusinsinööriä sekä toimistosihiteeri ja tiloihin tulisi puolitoista kevyen kaluston katsastuslinjaa ja yksi raskaan kaluston katsastuslinja.</p>	
Avainsanat	katsastus, katsastuskonttori, mitoitus, katsastuslaki, kannattavuuslaskelma

Author Title	Olli-Heikki Kosonen Establishment of a Periodic Inspection Station
Number of Pages Date	29 pages + 1 appendics 10 March 2014
Degree	Bachelor of Engineering
Degree Programme	Automotive and Transport Engineering
Specialisation option	Automotive After Sales Engineering
Instructors	Tomi Tavinen, MD Autokatsastus Lappeenranta Oy Keijo Räisänen, MD Autokatsastus Lappeenranta Oy Pertti Ylhäinen, Senior Lecturer
<p>This Bachelor's thesis was assigned by Autokatsastus Lappeenranta Oy. The objective of the thesis was to make preliminary plans for the procedures and calculations which are needed for establishing a periodic technical inspection station. First this thesis examines the number of businesses and private customers in the area, and after that it is possible to estimate what the size of the periodic technical inspection station should be and the number of employees needed. The current competition between the service providers in the area and the oncoming change of the law concerning periodic technical inspection stations will presumably affect the competition between the service providers, and will also be affecting the measurements of the possibly established periodic technical inspection station. This thesis also discusses how to maintain the regular customers even though the periodic technical inspection law changes.</p> <p>The number of vehicles in the Imatra area was surveyed by using a chart made by Trafi and Tilastokeskus. This survey indicates the number of registered vehicles in the area. In order to find out the number of business customers in the area a questionnaire, which analyses the level and the quality of vehicle inspections, was sent by e-mail to the business customers. i.e. 22 local transportation, vehicle repair and maintenance and vehicle sales companies. Since this survey had to be made as a private person, the response rate was low. Only one out of 22 companies answered the survey. The competition was surveyed by visiting the other periodic technical inspection stations in the area.</p> <p>This survey and analysis indicated clearly that there is a need for a new periodic technical inspection station in the area.</p> <p>Autokatsastus Lappeenranta Oy has already the premises for periodic technical inspection. Considering the number of prospective customers in the area and the premises available, this thesis recommends that the station should have 3 inspectors and an office secretary. In addition there should be 1.5 inspection lines for lightweight vehicles and an inspection line for heavy vehicles.</p>	
Keywords	periodic technical inspection, periodic technical inspection station, measurement, The law considering periodic technical inspection, business calculations.

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Työn kuvaus	2
2.1	Tausta	2
2.2	Katsastuksen historiaa Suomessa	3
2.3	Lappeenrannan Autokatsastus Oy	6
2.4	Insinööriyön tavoite	6
3	Asiakaskanta	7
4	Kysely katsastuksen laadusta	9
5	Markkinat	10
5.1	Kilpailukeinot	11
5.2	Markkinointi	11
5.3	Mitoitus	11
6	Katsastuslain muutos	12
6.1	Yleistä	12
6.2	Pohdintaa	13
6.3	Asiakaskunnan säilyttäminen	15
7	Toimipaikka	16
7.1	Toimitilat	16
7.2	Henkilöstö	16
7.3	Laitteisto	18
7.4	Mahdollinen tarvittava laitteisto	21
7.5	Toimipaikan toiminta	23
8	Kannattavuuslaskelmat	24
9	Johtopäätökset	27
	Lähteet	28
	Liitteet	30

1 Johdanto

Insinööriyön aiheena oli tutkia mahdollisesti avattavan katsastustoimipisteen perustamiseen vaadittavia toimia Imatran seudulla. Insinööriyö toteutettiin Autokatsastus Lappeenranta Oy:n toimeksiantona. Aihe on mielenkiintoinen ja ajankohtainen, koska se liittyy olennaisesti alaan ja yritykseen, jossa työskentelen opintojeni ohella. Tuleva lakimuutos voi vaikuttaa olennaisesti yrityksen toimintaan.

Insinööriyössä kartoitettiin Imatran seudun asiakaskanta sekä markkinatilanne katsastusalalla. Näiden pohjalta työssä mitoitettiin mahdollisen perustettavan katsastustoimipisteen koko sekä työvoiman tarve. Mitoituksen perusteella tehtiin mahdollisesti perustettavaa katsastustoimipistettä varten tarvittavat kannattavuuslaskelmat. Opinnäyte-työstä on poistettu yrityksen pyynnöstä laskelmat, ajoneuvomäärät ja rahasummat, koska niitä voidaan pitää liikesalaisuuksina.

Työssä otettiin huomioon korjaamoiden katsastusoikeutta koskeva lakiehdotus, ja pohdittiin sen vaikutusta kilpailutilanteeseen tulevaisuudessa. Tämänhetkisen lain mukaan, katsastustoimihenkilön tulee olla insinööri tai teknikko, joka on suorittanut katsastajatutkinnon. Lain mukaan katsastustoiminnan tulee olla erillään korjaamotoiminnasta ja katsastustoimipisteellä tulee olla valmiudet suorittaa sekä raskaan, että kevyen kaluston katsastustoimintaa. (Laki ajoneuvojen katsastusluvista 10 §.) Tulevan lakimuutoksen myötä katsastustoimihenkilön pätevyysvaatimuksia muutettaisiin siten, ettei katsastajalta vaadita enää insinööri- tai teknikkokoulutusta, vaan katsastajaksi pääsisi myös suorittamalla ammatillisen katsastajakoulutuksen. Lakimuutoksen seurauksena korjaamoille annettaisiin mahdollisuus suorittaa määräaikaikatsastuksia. Katsastustoimipisteiltä ei vaadittaisi enää valmiuksia sekä raskaan, että kevyen kaluston katsastuksien suorittamiseen. (Hallituksen esitys 17/2013. 2.3.)

2 Työn kuvaus

2.1 Tausta

Ajoneuvon rekisteröinnin ja katsastuksen pääasiallisena tavoitteena on liikenneturvallisuuden parantaminen. Katsastuksessa ajoneuvo ja sen varusteet tarkastetaan. Tarkastuksen tehtävänä on selvittää ovatko ajoneuvo ja siinä olevat varusteet säännösten mukaisessa kunnossa. Ajoneuvon tulee olla asianmukaisessa kunnossa, eikä siitä saa aiheutua muille tielläliikkuville tai ympäristölle tarpeetonta vaaraa tai haittaa. Katsastuksessa myös valvotaan, ettei ajoneuvokohtaista veroa tai maksua ole laiminlyöty ja että liikennevakuuttamisvelvollisen ajoneuvon liikennevakuutusmaksu on suoritettu ajallaan. (Valtioneuvoston asetus liikenteessä käytettävien ajoneuvojen liikennekelpoisuuden valvonnasta 6 §.)

Valtioneuvoston asetuksella säädetään määräaikaiskatsastuksen sisällöstä seuraavaa:

Valtioneuvoston asetus liikenteessä käytettävien ajoneuvojen liikennekelpoisuuden valvonnasta 6 § (8.12.2011/1217)

Määräaikaiskatsastuksen sisältö

1. Määräaikaiskatsastuksessa todetaan ajoneuvon yksilöimiseksi rekisteritunnus ja valmistenumero. Ajoneuvon rekisteröintitodistukseen merkityt tekniset tiedot ja soveltuvat muut tiedot tarkastetaan. Määräaikaiskatsastus sisältää ajoneuvon teknisen tarkastuksen sekä auton, kevyen nelipyörän ja nelipyörän pakokaasupäästöjen tarkastuksen.
2. Ajoneuvon teknisessä tarkastuksessa tarkastetaan ajoneuvo sen toteamiseksi, että:
 - a) ajoneuvo ja sen varusteet ovat niitä koskevien säännösten mukaisessa kunnossa;
 - b) ajoneuvo on liikenteessä turvallinen;
 - c) ajoneuvosta ei aiheudu tarpeettomia ympäristöhaittoja.
3. Ajoneuvosta on tarkastettava vähintään moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen katsastuksesta annetun parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/40/EY, sellaisena kuin se on muutettuna komission direktiivillä 2010/48/EU, liitteessä II olevassa 2 ja 4 kohdassa mainitut kohteet. Katsastuksessa tarkastetaan mainitun direktiivin säännöksistä poiketen myös 4 kohdan taulukossa X:llä

merkityt kohteet. Tarkastuksessa on sovellettava vähintään mainitun direktiivin liitteessä II tarkoitettua menetelmää, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Parlamentin ja neuvoston direktiivi

Ajoneuvosta on tarkastettava vähintään moottoriajoneuvojen ja niiden perävaijien katsastuksesta annetun parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/40/EY mukaiset kohteet. (Komission direktiivi 2010/48/EU. Liite 2 Pakollisesti tarkastettavat kohteet.)

Mikäli katsastuksessa ajoneuvossa havaitaan vikoja tai puutteita ja se hylätään katsastuksessa, ajoneuvolle tulee suorittaa kuukauden kuluessa katsastuksesta jälkitarkastus, jossa todetaan onko katsastuksessa todetut viat ja puutteet asiallisesti korjattu. Jos näin on, ajoneuvo hyväksytään jälkitarkastuksessa ja sitä saadaan käyttää normaalisti tieliikenteessä. (Ajoneuvolaki 57 §.)

2.2 Katsastuksen historiaa Suomessa

Suomessa aloitettiin automobiilien katsastus vuonna 1907 ja siitä tehtiin lakisääteistä vuonna 1922. Katsastustoiminta liitettiin osaksi Autorekisterikeskusta ja sen kenttäorganisaatiota vuonna 1968. (Katsastajan kansio 2014 luku 1: 2.) Autorekisterikeskuksesta tuli valtion liikelaitos vuonna 1993 ja sen toimintaa varten säädettiin Autorekisterikeskusta koskeva laki (Laki autorekisterikeskuksesta). Sen aikaisen lain mukaan Autorekisterikeskuksen tuli tuottaa muun ohessa ajoneuvojen katsastus- ja rekisteröintipalveluita (Katsastajan kansio 2014, luku 1: 2).

Katsastustoiminta avattiin vuoden 1994 alusta rajoitetusti kilpailulle ajoneuvojen katsastustehtävien toimiluvista annetun ensimmäisen toimilupalain nojalla. Tällöin myös yksityiset katsastustoimipaikat saivat aloittaa katsastustoiminnan anottuaan luvan liikenneministeriöltä. Liikennelaitoksena aiemmin toimineen Autorekisterikeskuksen omat toimipaikat eivät tuolloin tarvinneet toimilupaa. Niille oli säädetty Autorekisterikeskuksesta annettu oma laki, jonka nojalla ne harjoittivat toimintaansa, näiden toimipaikkojen toimintaan uutta toimilupalakia sovellettiin vain rajoitetusti. Vuoden 1994 ajan Autorekisterikeskuksen omille toimipisteille annettiin aikaa sopeutua kilpailuun siten, että yksityinen toimipiste sai sijaita vähintään 30 kilometrin päässä lähimmästä Autorekisterikeskuksen vakinaisesta katsastustoimipaikasta. Vuoden 1994 jälkeen katsastustoimipisteen sijaintia ei ole laissa rajoitettu. (Katsastajan kansio 2014, luku 1: 2.)

Ensimmäisen toimintalupalain mukaan on myönnettävä lupa katsastustoiminnan harjoittamiseen jos säädetyt luotettavuus-, asiantuntevuus-, vakavaraisuus-, riippumattomuusvaatimukset täyttyvät. Edellä mainituista vaatimuksista säädetään laissa seuraavasti:

4 §

Hakijan luotettavuuden arviointi

Toimiluvan hakijaa voidaan pitää luotettavana, jos hakija, toiminnasta vastaava tai katsastuksia suorittava henkilö, yhtiömuodossa toimivan hakijan hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja, yhtiömies tai muussa määrävässä asemassa oleva ei ole toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton katsastustoiminnan harjoittajaksi ja katsastuksia suorittavaksi henkilöksi. Kukaan edellä mainituista ei saa olla tuomittu ainakaan:

1) vakavasta ajoneuvojen katsastusta, rekisteröintiä tai verotusta taikka kirjanpitoa tai varainhallintaa koskevien säännösten rikkomisesta rangaistukseen, ellei Ajoneuvohallintokeskus toisin harkitse; eikä

2) viiden viimeisen vuoden aikana vankeusrangaistukseen, tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan henkilön olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan katsastustoimintaa tai suorittamaan katsastuksia.

5 § 27.5.2005/353

Hakijan asiantuntemus

Toimiluvan hakija katsotaan asiantuntevaksi, jos katsastustoimipaikkaa varten on ilmoitettu pätevä katsastustoiminnasta vastaava henkilö.

Pätevyyden osoituksena katsastustoiminnasta vastaavalta henkilöltä edellytetään peruskoulutuksena vähintään teknillisen oppilaitoksen autotekniikan opintolinjan tai vastaavan soveltuvan teknikkotason tutkinnon suorittamista. Lisäkoulutuksena edellytetään toimiluvan laajuutta vastaavaa määräaikaikatsastuskoulutusta (katsastajantutkinto) ja erikoiskoulutusta sekä niihin liittyvää käytännön kokemusta ja ammattitaidon säilyttämiseksi tarkoitettua, määräajoin toistuvaa täydennyskoulutusta.

6 §

Hakijan riippumattomuuden arviointi

Toimiluvan hakijaa voidaan pitää riippumattomana, jos hakija tai hänen palveluksessaan oleva ei harjoita tai ole kaupallisesti, taloudellisesti tai muuten riippuvuussuhteessa siihen, joka harjoittaa:

- 1) ajoneuvojen tai niiden osien tai varusteiden valmistusta, maahantuontia, kauppaa, suunnittelua, markkinointia, korjausta tai huoltoa;
- 2) vakuutustoimintaan liittyvää ajoneuvojen vahinkotarkastustoimintaa; tai
- 3) luvanvaraista liikennettä.

Toimiluvan hakija ei saa myöskään olla riippuvuussuhteessa 1 momentissa tarkoitettua toimintaa harjoittavien muodostamaan järjestöön.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuna riippuvuussuhteena ei pidetä luvanvaraiseen toimintaan tarvittavien tilojen ja laitteiden vuokrausta mainituissa momentteissa tarkoitettua toimintaa harjoittavalta tai harjoittavalle. (Laki ajoneuvojen katsastusluvista 4 §–6 §.)

Lain mukaan (Katsastajan kansio 2014, luku 1: 2) toimiluvan hakijan oli kyettävä varmistamaan oman toimintansa riittävän korkea laatu ja huolehdittava asiakkaiden asianmukaisesta tietosuojasta ja yhdenvertaisesta kohtelusta. Ajoneuvojen katsastustehtävien toimilupa myönnettiin joko henkilö-, paketti-, linja-, ja kuorma-autojen sekä niiden perävaunujen vuosikatsastuksiin, pakokaasutarkastuksiin ja muihin ajoneuvon kuntoa koskeviin tarkastuksiin tai kaikkiin katsastuslajeihin sekä niihin kuuluviin tarkastuksiin EY-tyyppihyväksyntää ja tyyppikatsastusta lukuun ottamatta.

Toimiluvan haltian tuli lain mukaan (Katsastajan kansio 2014, luku 1: 2) suorittaa toimilupaa koskevien ajoneuvojen katsastukset tasapuolisesti siten, ettei ajoneuvon malli, merkki, käyttöönottoajankohta tai muu vastaava tekijä vaikuttanut toimintaan. Katsastuksesta perittävä maksu ei myöskään saanut määräytyä edellä mainittujen tekijöiden mukaan. Luvanhaltijan oli myös harjoitettava toimintaansa siten, ettei mikään muu kuin ajoneuvon kunto ja säännösten mukaisuus saa vaikuttaa katsastuksen lopputulokseen.

Kun katsastusala avattiin kilpailulle, ajoneuvohallinto erotettiin Autorekisterikeskuksesta erilliseksi, liikenneministeriön alaisuudessa toimivaksi virastoksi. Vuonna 1996 ajoneuvohallinto ja Autorekisterikeskus yhdistettiin ja niistä tuli Ajoneuvohallintokeskus. Vuonna 2010 Ajoneuvohallintokeskuksen nimi muuttui Trafiksi. Trafi vastaa edelleen liikenejärjestelmän viranomaistehtävistä, joihin kuuluvat muun muassa ajoneuvojen katsastus ja rekisteröinti. Trafi myöntää katsastuslupia ja valvoo katsastustoimipisteiden toimintaa. (Katsastajan kansio 2014, luku 1: 2.)

2.3 Lappeenrannan Autokatsastus Oy

Opinnäytetyössä käytetään termejä kevyt ja raskas kalusto. Kevyellä kalustolla tarkoitetaan ajoneuvoja joiden kokonaismassa on enintään 3 500 kg ja raskaalla kalustolla yli 3 500 kg kokonaismassalla olevia ajoneuvoja. (Ajoneuvolaki 10 §.)

Autokatsastus Lappeenranta Oy on yksityinen yritys, jossa suoritetaan kevyen ja raskaan kaluston rekisteröinti-, muutos- ja määräaikaikatsastuksia. Autokatsastus Lappeenranta Oy aloitti toimintansa syksyllä 2012. Yrityksessä työskentelee viisi katsastajaa ja toimistos sihteeri. Aloin työskennellä kevyen kaluston katsastajana Autokatsastus Lappeenranta Oy:ssä elokuussa 2013. Yritys tarjosi minulle opinnäytetyöaiheen, joka koski Imatran seudulle alkuvuodesta 2014 perustettavaa katsastustoimipistettä.

Autokatsastus Lappeenranta Oy on saavuttanut hyvän markkina-aseman Lappeenrannan seudulla. Asiakkaita on jo tälläkin hetkellä paljon myös Imatran seudulta. Yrityksiltä tulee toistuvia kyselyitä siitä, milloin perustamme toimipisteen Imatralle. Imatralle laajentamalla yritys pääsee lähemmäs uutta asiakaskuntaa. Toinen syy laajentumiseen on ahtaaksi käyvä Lappeenrannan toimipiste. Tämänhetkinen toimipiste tarjoaa varsin rajoitetut tilat, etenkin kevyen kaluston katsastukseen. Alueen kysyntä ylittää toimipisteen resurssit.

2.4 Insinööriyön tavoite

Päättötyön tavoitteena on kartoittaa Imatran seudun markkinat katsastusalan osalta, ja sen pohjalta mitoittaa tulevan katsastustoimipisteen laitteisto ja työvoiman tarve sekä tehdä näihin liittyvät kustannuslaskelmat. Mahdollisesti avattavan katsastustoimipisteen kannalta tehtävänä oli

- kartoittaa mahdollisesti avattavan katsastuskonttorin asiakaskanta, yksityiset asiakkaat ja yritysasiakkaat, ottaen huomioon mahdollinen tuleva katsastuslain muutos
- ottaa yhteyttä mahdollisiin yhteistyöyrityksiin sähköpostilla tai puhelimitse
- selvittää mahdollisesti avattavan katsastuskonttorin mitoitus
- tehdä kannattavuus- ja henkilöstölaskelmat.

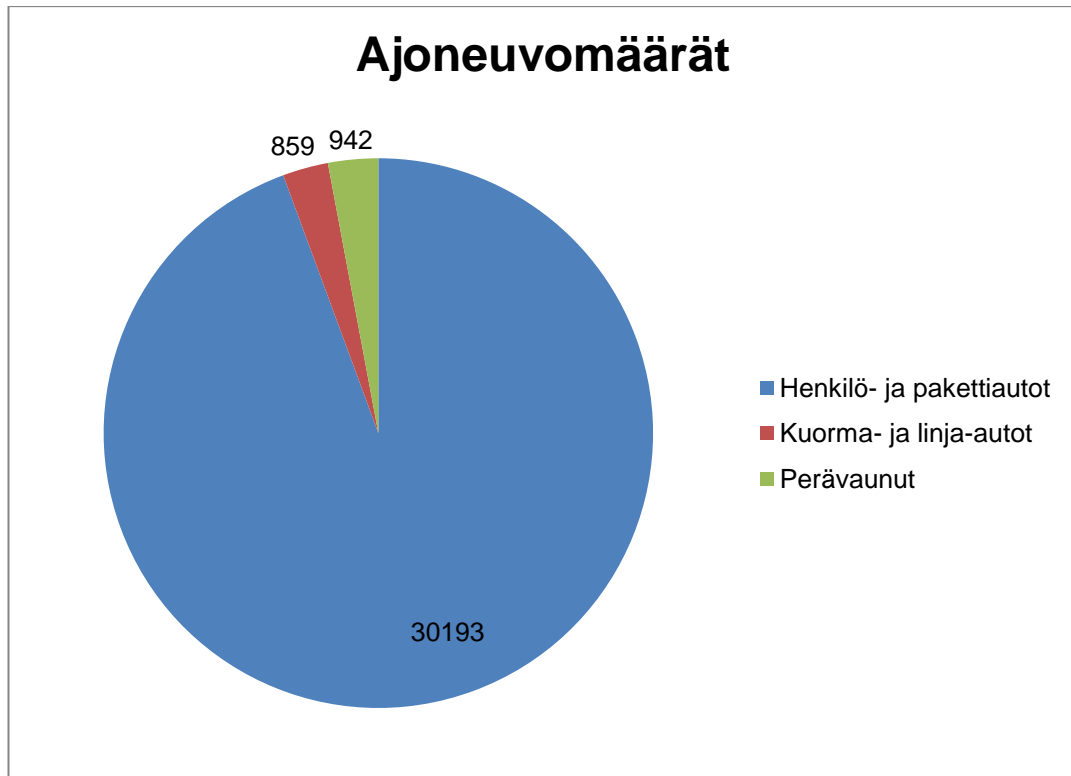
3 Asiakaskanta

Imatra sijaitsee Etelä-Karjalan maakunnassa Kaakkois-Suomessa. Imatralla asuu 28 000 asukasta, ja se sijaitsee Venäjän rajalla. (Imatran Kaupunki-info. 2014) Imatran seutukuntaan kuuluvat Imatra, Ruokolahti, Rautjärvi ja Parikkala. Ruokolahdella asukkaita on 5 600 (Ruokolahti Yleistä. 2014) Rautjärvellä 3 700 (Rautjärvi Yleistietoa kunnasta. 2014) ja Parikkalassa 5 500 (Parikkala Yleistietoa kunnasta. 2014).

Yhteensä Imatran seudulla asuu 43 000 asukasta. Oheisessa taulukossa (taulukko 1) ovat seudun katsastettavien ajoneuvojen määrät. Jokainen henkilöauto, pakettiauto, tieliikennemönkijä, liikennetraktori, bussi, kuorma-auto ja näiden perävaunut tulee katsastaa, jotta niitä voidaan laillisesti käyttää tieliikenteessä (Ajoneuvolaki 8 §). Kuvasta 1 selviävät Imatran seudun alueen ajoneuvot ja perävaunut.

Taulukko 1 Imatran seudun katsastettavien ajoneuvojen määrät (Ajoneuvokanta, kaikki rekisteissä olevat ajoneuvot. Trafi. 2013).

Kunta	Henkilö- ja pakettiautot	Linja- ja kuorma-autot	Perävaunut	Yhteensä
Imatra	19 400	470	499	20 369
Ruokolahti	3 590	169	175	3 934
Rautjärvi	2 881	82	76	3 039
Parikkala	4 260	138	192	4 590
Yhteensä	30 131	859	942	31 932

Kuva 1 Imatran seudun katsastettavien ajoneuvojen määrät (Ajoneuvokanta, kaikki rekisterissä olevat ajoneuvot. Trafi. 2013).

Parikkalasta Imatralla on matkaa 65 kilometriä, ja se on seutukunnista kaukaisin. Rautjärveltä on matkaa 47 kilometriä ja Ruokolahdelta 18,3 kilometriä. (Google Maps 2014.)

Mahdollisesti perustettavan katsastustoimipisteen pääasiallinen asiakaskanta sijaitsee Imatralla. Kattavalla mainonnalla ja kilpailukykyisellä hinnoittelulla asiakaskantaa voidaan saada myös muilta Imatran seutukunnilta. Seutukuntien asukkaista moni käy Imatralla töissä ja asioilla. Tämän johdosta mahdollisesti avattavalle katsastuskonttorille voidaan löytää hyvät markkinat Imatran seudulta.

4 Kysely katsastuksen laadusta

Päättötyöhön kuului toteuttaa kysely (liite 1) paikallisille yrityksille koskien Imatran seudun katsastuksen laatua. Yrityksiksi valittiin Imatran seudulla sijaitsevia ajoneuvojen korjaukseen ja myyntiin erikoistuneita yrityksiä sekä Imatran alueilla toimivia kuljetusyrityksiä. Kyselyyn käytettiin sähköpostitse lähetettävää kyselylomaketta. Kyselyssä korotettiin yrittäjien kokemuksia paikallisista katsastusyrityksistä ja siitä, minkä tyyppistä palvelua yritykset kokevat tarvitsevänsä. Kyselyn pohjalta olisi tulevaisuudessa mahdollisesti helpompi solmia katsastussopimuksia alueen yritysten kanssa.

Kysely lähetettiin sähköpostilla 22:een Imatran seudulla toimivaan pääosin henkilö- ja tavarankuljetusyritykseen, joista vastaus saatiin ainoastaan yhdeltä. Yrityksiä lähestyttiin myöhemmin myös puhelimitse. Moni yritys lupasi puhelimesta vastata kyselyyn sähköpostitse asiaa tiedusteltaessa, muttei kuitenkaan sitä tehnyt. Yritysten huono aktiivisuus vastata kyselyyn johtui luultavasti siitä ettei, kyselyyn vastaaminen suoraanaisesti tarjonnut mitään rahallista tai muuta hyötyä yritykselle. Voi myös olla, etteivät Imatran seudun yrittäjät ole myöskään tottuneet vastaamaan tämän tyyppisiin kyselyihin ja vierastavat niitä. Moni yrittäjä myös perusteli kyselyyn vastaamattomuuttaan työkiireellä.

Kysely tuli suorittaa yksityisenä henkilönä, koska toimipisteen perustaminen alueelle oli liikesalaisuus eikä sitä saanut vielä kyselyn lähetysthetkellä paljastaa. Näistä syistä kyselyssä olevat kysymykset tuli muotoilla ympärilyöreiksi, eivätkä ne välttämättä olleet yritystoiminnan kannalta kovinkaan kiinnostavia. Jos kyselyssä olisi suoraan voitu tehdä katsastustarjous tai edes vihjata epäsuorasti rahalliseen hyötyyn, kiinnostus vastaamiseen olisi luultavasti ollut huomattavasti suurempi.

Vastannut yritys koki nykyisen sopimuksen paikallisen katsastustoimijansa kanssa riittävänä. Kuitenkin kyselystä kävi ilmi, että vastaaja arvosti sopimuksessa, kilpailukykyistä hintaa ja palvelun laatua eniten. Nämä asiat yritys kokee vahvimiksi osaluokseksi, joten se uskoo, että kyseiselle yritykselle pystytään tarjoamaan kilpailukykyinen katsastus sopimus.

Vaikka kyselyyn vastanneiden määrä jäi oletettua pienemmäksi, on perusteltua uskoa, että Lappeenrannan Autokatsastus Oy:n katsastuksen laatuun ollaan tyytyväisiä. Yksityisenä toimijana yrityksellä on huomattavasti suuremmat joustomahdollisuudet palvelun aikataulujen ja hinnoittelun suhteen. Näin ollen yritys pystyy melko varmasti tarjoamaan kilpailukykyisen katsastussopimuksen suurimmalle osalle alueen yrittäjistä.

5 Markkinat

Tiedot Imatran seudun katsastusalan markkinatilanteesta kokosin taulukon muotoon havainnoimalla Imatran seudun katsastustoimipisteitä. Imatran seudulla on n. 32 000 katsastettavaa ajoneuvoa. Alueella toimii tällä hetkellä kolme katsastustoimipistettä. Näistä kaksi sijaitsee Imatralla ja kolmas sijaitsee Rautjärvellä. Yksi näistä toimipisteistä on A-katsastuksen, toinen on yksityinen K-asema Imatrankoski ja kolmas yksityinen Ajoneuvokatsastus P. Ylönen. Kokosin taulukkoon 2 tärkeimmät kilpailijoiden tiedot. Taulukossa käy ilmi yleisimmät katsastuksen hinnat. Taulukossa mainittu OBD-lyhenne tarkoittaa autossa olevan On-Board Diagnostics -järjestelmän vikamuistin lukua, joka suoritetaan vuoden 2001 jälkeen ensirekisteröidyille henkilö- ja pakettiautoille. (Trafi tieliikenneohje 2011.)

Taulukko 2. Imatran seudun katsastustoimipisteet

Yrityksen nimi	Työntekijöiden määrä	Katsastuslinjojen määrä	Keveyen kaluston katsastuksen hinta bensiini- + OBD/dieselpäästömittaus
Autokatsastus Lappeenranta, Imatran toimipiste	3 katsastajaa 1 toimistosihiteeri	2 ½	70 € / 70 €
A-katsastus Imatra	5 katsastajaa 2 toimistosihiteeriä	3	107 € / 96 €
Imatrankosken katsastus	2 katsastajaa	1	107 € / 96 €
Ajoneuvokatsastus P. Ylönen	1 katsastaja	2	92 € / 87 €

5.1 Kilpailukeinot

Mahdollisesti avattavan katsastustoimipisteen pääasialliset kilpailuvaltit tulevat olemaan kilpailukykyinen hinta, kotimaisuus ja asiakaslähtöinen toimintamalli. Asiakslähtöisessä toimintamallissa tarkoitetaan asiakaspalveluun painottuvaa auton katsastusta. Yritys pyrkii erottumaan vanhanaikaisesta "virastotyypisestä" asiakaspalvelusta, reippaalla ja ihmisläheisellä palveluasenteella. Yritys huomioi myös asiakkaan tarpeet liittyen katsastukseen ja asiakkaan halutessa käydään yhdessä läpi ajoneuvon kuntoon liittyvät seikat.

5.2 Markkinointi

Alueen yritysasiakkaille lähetettäisiin jo ennen toimipisteen avaamista mainos tulevasta katsastustoimipisteestä. Autokatsastus Lappeenranta tulee käyttämään suoramarkkinointia, jolloin asiakkaille lähetetään suoraan kotiin kutsu katsastukseen ja 10 euron alennuskupongi katsastuksen hinnasta. Lisäksi kaikkiin paikallisiin lehtiin laitettaisiin mainos uudesta katsastustoimipisteestä. Toimipiste sijaitsee suoraan vilkkaan valtatie kuuden varressa, joten toimipisteen katolle sijoitettaisiin mainostaulut valtatielle päin.

5.3 Mitoitus

Lähtökohtaisena arvioituna tavoitteena on saavuttaa X % alueen markkinoista ensimmäisenä toimintavuonna eli katsastaa noin X ajoneuvoa vuodessa. Prosenttilukema on laskettu alakanttiin tarkoituksella, mikäli kilpailutilanne muuttuu lain muutoksen yhteydessä. Ajoneuvomäärissä on otettu myös huomioon välimatkat Imatran ja muiden seutukuntien välillä. Prosenttilukemaa voidaan pitää täysin mahdollisena, ottaen huomioon, että tällä hetkellä Lappeenrannan toimipisteellä on kyseisen alueen markkinoista X %, vaikka alueella toimii 6 muuta katsastusasemaa. Jo tälläkin hetkellä Lappeenrannan toimipisteellä käy paljon henkilö- ja yritysasiakkaita Imatralta, vaikka välimatka on 40 kilometriä. (Tavinen Tomi 2014.)

6 Katsastuslain muutos

6.1 Yleistä

Tämä luku käsittelee hallituksen esittämää lakimuutosehdotusta (Hallituksen esitys 17/2013.), joka koskee autojen katsastus ja yksityishyväksyntätehtäviä.

Lakiehdotuksen (Hallituksen esitys 17/2013. 2.3) mukaan katsastusmiehen pätevyysvaatimuksia muutettaisiin, siten, ettei määräaikaiskatsastuksia suorittavalta katsastusmieheltä enää vaadita insinööri- tai teknikkokoulutusta. Määräaikaiskatsastuksen suorittaja voisi tällöin olla ammatti- tai erikoisammattitutkinnon suorittanut henkilö. Kuitenkin edellä mainitut muutokset koskevat vain ja ainoastaan kevyen ja raskaan kaluston määräaikaiskatsastajia, rekisteröinti- kytkentä- ja muutoskatsastuksien suorittamiseen vaadittaisiin edelleen insinööri- tai teknikkotason pätevyys.

Esityksen (Hallituksen esitys 17/2013) mukaan, kevyen tai raskaan kaluston määräaikaiskatsastukseen edellyttävät toimiluvat voitaisiin myöntää yhdessä tai erikseen. Määräaikaiskatsastusluvan hakijalta ei vaadittaisi enää riippumattomuutta tahoon, joka harjoittaa ajoneuvon tai niiden osien tai varusteiden valmistusta, maahantuontia, kauppaa, suunnittelua, markkinointia, korjausta tai huoltoa taikka valmistustoimintaa tai luvanvaraista liikennettä. Toisin sanoen määräaikaiskatsastuksia voitaisiin tietyin ehdoin suorittaa autokorjaamolla tai autoliikkeessä. Kevyen tai raskaan kaluston kytkentä-, muutos- ja rekisteröintikatsastusluvan hakijan riippumattomuus vaatimukset pysyisivät samana kuten tähänkin asti. Näitä katsastuksen muotoja ei voisi suorittaa kuin ainoastaan katsastuksia suorittava toimipiste ja katsastuksen suorittajana toimisi teknikko tai insinöörin koulun käynyt katsastaja.

Edellisessä kappaleessa mainittiin jo, että kevyen ja raskaan kaluston katsastuslupia voitaisiin lakiesityksen (Hallituksen esitys 17/2013) voimaantullessa myöntää erikseen. Tämä tarkoittaisi käytännössä sitä, ettei katsastustoimipisteeltä vaadita laitteistoa ja tiloja suorittaa raskaita sekä kevyitä katsastuksia.

Keveyen kaluston katsastusluvan piiriin kuuluisivat henkilöautot, pakettiautot, mopot, moottoripyörät, kolmi- ja nelipyörät, kevyet nelipyörät, eli mönkijät ja mopoautot, perävaunut sekä maastoajoneuvot, jotka olisivat kokonaismassaltaan enintään 3,5 tonnia. Muut ajoneuvot kuuluisivat raskaiden ajoneuvojen katsastusluvan piiriin. Rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastuksiin oikeuttavaa toimilupaa ei olisi mahdollista saada, ellei katsastustoimipaikka harjoita myös kyseisten ajoneuvoluokkien määräaikais- ja valvontakatsastusta.

Ehdotuksessa (Hallituksen esitys 17/2013. 7 §.) mainitaan, että katsastustoimintaa harjoittavilta yrityksiltä edellytettäisiin ISO 9001 laatustandardin täyttävää sertifiointia, joka on kallis hankkia ja ylläpitää. Kyseisen standardin teetättäminen ulkopuolisella maksaa n. 10 000 €, minkä lisäksi se pitäisi vuosittain auditoida, jonka hinta olisi noin 1 000 € kerralta. ISO 9001 standardissa määritellään tarkasti yrityksen tuotteet, tilat, toimintatavat ja toimihenkilöt, joiden tulee täyttää ISO 9001 laatustandardit. Vuosittaisilla auditoinneilla valvotaan, että yritys todella täyttää nämä standardit ja toimii niiden mukaisesti. Auditoinnin suorittaa aina ulkopuolinen yritys. (Inspecta 2013.)

6.2 Pohdintaa

Luvussa pohditaan lakiesityksen (Hallituksen esitys 17/2013) mahdollisia vaikutuksia katsastusalaan.

Aiempi katsastajien koulutusvaatimus on aiheuttanut sen, että monella paikkakunnalla katsastusalalla koetaan jopa työvoima pulaa. Katsastajan koulutusvaatimusten muutos helpottaisi varsinkin määräaikaiskatsastusta suorittavien henkilöiden osalta tätä ongelmaa. Kuitenkaan nämä henkilöt eivät voisi suorittaa muita katsastuslaatuja.

Jos katsastusluvan haltija markkinoi tai tarjoaa katsastuksia yhdistettyinä huoltoon tai korjaukseen taikka ajoneuvoon kohdistuvaan muuhun toimenpiteeseen, katsastustoimipaikalla on oltava saatavissa katsastus erillisenä ja erikseen hinnoiteltuna toimenpiteenä. Katsastus ja ajoneuvoon mahdollisesti kohdistuva muu toimenpide on erotettava ajallisesti ja muutoinkin selvästi toisistaan. (Hallituksen esitys 17/2013 23 §.)

Edellä mainitun mukaan käytännössä sama henkilö ei saisi sekä korjata että katsastaa samaa autoa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että mikäli korjaamo alkaa kilpailla täysmittaisesti katsastusasemien kanssa, korjaamolle tulee palkata useita uusia työntekijöitä sekä rakentaa että kalustaa katsastuskäyttöön tarkoitettut tilat ja hankkia ja ylläpitää

vaadittava ISO 9001 sertifiointi. Nämä yhdessä ovat suuria investointeja korjaamolle. Ottaen huomioon nykyisen kilpailutilanteen katsastusalalla palvelusta saatava lisäarvo olisi melko pieni verrattuna esimerkiksi edulliseen yhteistyösopimukseen katsastustoimipisteeseen ja korjaamon välillä.

Katsastusala noudattaa toiminnassaan hallintolakia. Lain mukaan katsastusluvan haltija on esteellinen, eikä näin ollen saisi katsastajaa ajoneuvoa, jonka haltija tai omistaja hän on. (Hallintolaki 27 §–28 §.) Käytännön tapauksessa iso autotalo, jossa huolletaan ja myydään autoja, ei myöskään lain mukaan saisi katsastaa omissa nimissä olevia ajoneuvojaan. Tämä tarkoittaisi, ettei vaihtoautoja tai muita yrityksen nimissä olevia ajoneuvoja voitaisi katsastaa samassa autotalossa, jossa ne olisivat myynnissä tai esimerkiksi sijaiskäytössä.

Lain muutoksen astuessa voimaan määräaikaikatsastustoimipisteellä voitaisiin myös suorittaa ajoneuvojen huoltoja ja korjauksia. Kuitenkin täysimittaisen autokorjaamon kalustaminen ja lisähenkilöstön palkkaaminen katsastustoimipisteeseen yhteyteen on kallis sijoitus. Tällaisella toimipisteellä voitaisiin kuitenkin suorittaa vain määräaikaikatsastuksia.

Haja-asutusalueilla laki mahdollistaa katsastamisen korjaamon tiloissa. Katsastustoimipisteeseen olisikin viisasta tarjota katsastuspalveluita korjaamolta vuokratuissa tiloissa esimerkiksi kahtena päivänä viikossa. Tällaisella menettelyllä korjaamo pystyy tarjoamaan lisäpalveluita ja katsastusasema toimisi lähempänä asiakkaita.

Ennakkotietojen mukaan lakiin tulisi lisäyksiä, joilla varmistetaan katsastustoiminnan riippumattomuuden säilyttäminen, esimerkiksi sitä, ettei sama henkilö saisi peräkkäisinä vuosina katsastaa samaa autoa. Tämä käytännössä tarkoittaisi, ettei yhden henkilön palkkaaminen korjaamolle suorittamaan katsastusta ole järkevää. (Jaala, 2013.)

Lakiehdotuksen voimaantulo (Hallituksen esitys 17/2013) aiheuttaisi varmasti muutoksia autojen katsastukseen. Kaikki takuuajan sisällä olevat ajoneuvot katsastettaisiin luonnollisesti korjaamolla, mutta tämän jälkeen, saattaisi hyvinkin olla, että asiakas käyttäisi mieluummin autoa muualla katsastettavana. Katsastustoimipisteellä todetaan auton tämänhetkinen kunto, kun taas korjaamon tarkastuksessa usein huomioidaan myös mahdolliset kulumat ja tulevat viat. Moni asiakas pelkäisi juuri tästä syystä viedä varsinkin vanhaa autoa katsastukseen korjaamolle. Muutos takaisi korjaamoille kuitenkin vain määräaikaikatsastusoikeudet. Tämä tarkoittaa sitä, että katsastustoimipaikat saisivat ainoana suorittaa rekisteröinti- kytöntä- ja muutokatsastuksia.

6.3 Asiakaskunnan säilyttäminen

Katsastustoimipisteen täytyy panostaa palvelun laatuun. Auton kuntotarkastus on paras suorittaa asiakkaan läsnä ollessa. Näin asiakas saa omin silmin todeta autonsa kunnan, kun tarkastuksen suorittaa riippumaton henkilö. Katsastusalalla työskennellessäni olen huomannut, että asiakkaat tulevat mielellään halliin katsomaan oman ajoneuvonsa alustaa ja seuraamaan katsastusta. Yleinen kommentti onkin: "Hyvähän se on kerran vuodessa nähdä oma auto alhaalta päin". Monilla asiakkailla tuntuu edelleen olevan ennakkoluuloja katsastusta kohtaan, tämä koskee varsinkin vanhempia ihmisiä, jotka muistavat ajan, jolloin katsastus oli valtion oma instituutio.

Jos katsastus suoritettaisiin korjaamolla, esimerkiksi määräaikaishuollon yhteydessä, omistaja itse ei välttämättä pääsisi henkilökohtaisesti toteamaan ajoneuvonsa kuntoa. Uudehkossa autossa tällaista ongelmaa ei käytännössä tulisi, koska asiakas olettaa jo auton huoltoon tuodessaan sen olevan kunnossa. Korjaamoilla pyritään usein pitämään asiakkaat pois huoltohallista, koska ylimääräiset henkilöt hallissa häiritsevät työrauhaa ja ovat myös turvallisuusriski.

Moni henkilö kuitenkin nykyään myös arvostaa yhden luukun periaatetta, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että ajoneuvo olisi hyvä saada katsastettua huollon yhteydessä. Katsastustoimipisteiden tulisikin panostaa entistä enemmän yhteistyöhön autokorjaamoiden kanssa, jolloin kumpikin toimija välttyisi lisäinvestoinneilta ja hyvin toimivalla yhteistyöllä toiminta olisi jouhevaa. Katsastustoimipisteelle olisi myös mahdollista palkata henkilö, joka noutaisi tarvittaessa auton kotoa ja toimittaisi sen takaisin asiakkaan halutessa esimerkiksi työpäivän aikana.

Raskaan kaluston puolella katsastukset siirtyisivät suurimmassa määrin korjaamoille. Ajoneuvojen määrä on huomattavasti pienempi ja raskaan kaluston katsastuksissa tälläkin hetkellä laissa (Valtioneuvoston asetus liikenteessä käytettävien ajoneuvojen liikennekelpoisuuden valvonnasta 17 §) sallitaan korjaamoiden suorittaa jarrujen sovitin, rajoittimen tarkastus ja päästömittaus. Vanhempi kalusto, kuitenkin käyttäisi melko varmasti katsastustoimipisteen palveluita "ylikorjaamisen" pelossa.

Imatran seudun korjaamoilla ei näillä näkymin ole välitöntä halua, tai vaadittavia tiloja alkaa suorittaa kevyen kaluston määräaikaikatsastuksia vaikka laki muuttuukin.

7 Toimipaikka

7.1 Toimitilat

Tämänhetkinen laki (Laki ajoneuvojen katsastusluvista 11 §) määrää katsastustoimipaikan tiloista, että toimipaikalla tulee pystyä suorittaman katsastus asianmukaisesti säästä riippumatta. Kevyen ja raskaan kaluston katsastukseen käytettävien tilojen tulee sijaita toistensa läheisyydessä, jotta katsastustoiminnasta vastaava henkilö pystyy vastaamaan kummankin ajoneuvokaluston katsastustoiminnasta.

Toimitila sijaitsee Imatran keskustan ulkopuolella, joka on noin 400 neliömetrin kokoinen läpiajettava halli. Hallin omistaa V-P. Toiviainen ja mahdollisesti perustettava katsastustoimipiste tulisi toimimaan tiloissa vuokralla. Toimipisteelle tulisivat samoihin tiloihin sekä kevyen että raskaan kaluston katsastukseen tarvittavat välineet ja laitteet. Kevyen katsastuslinjan sivustalle tulisi toimisto- ja odotustila. Odotustilasta olisi käyntiö ja suora näköyhteys katsastushalliin.

7.2 Henkilöstö

Tämänhetkinen laki (Laki ajoneuvojen katsastusluvista 10 §) määrittelee katsastustoimipaikan henkilöstön siten, että katsastuksia suorittavan henkilön tulee olla peruskoulutukseltaan vähintään teknillisen oppilaitoksen autotekniikan opintolinjan tai vastaavan soveltuvan teknikkotason tutkinnon suorittanut henkilö. Lisäksi henkilön tulee olla suorittanut katsastustehtäviä vastaava määräaikaikatsastuskoulutus eli katsastajatutkinto.

Näiden lisäksi henkilön tulee suorittaa erikoiskoulutusta ja niihin liittyvää käytännön kokemusta ja ammattitaidon säilyttämiseksi tarkoitettua, määräajoin toistuvaa täydennyskoulutusta. Katsastajan lupa on voimassa aina yhden vuoden kerrallaan. Kun edellä mainittu henkilö suorittaa katsastuksia, tulee asemalla olevan katsastuksesta vastaavan henkilön olla läsnä.

Imatran seudulla on noin X katsastettavaa ajoneuvoa. Aiemmin 5 luvussa arvioin ensimmäisen toimintavuoden katsastusmääräksi X ajoneuvoa vuodessa. Vuodessa on 251 työpäivää, joista varsinaisia lomia kertyy 24 tai 30 päivää vuodessa, riippuen työsuhteen kestosta. Sairaslomapäiviä on vuodessa noin viisi ja koulutukseen käytetään keskimäärin kolme päivää vuodessa. Näin ollen varsinaisia työpäiviä tulisi vuodessa 213, jos käytetään 30 lomapäivän laskumallia. Edellä mainittu tarkoittaisi, että päivässä tulisi suorittaa noin X kevyen kaluston ajoneuvon katsastusta. Yhden kevyen ajoneuvon katsastamiseen menee noin X minuuttia. Työpäivän ollessa 7,5 tuntia katsastaja katsastaa keskimäärin X autoa päivässä ja suorittaa noin X jälkitarkastusta. Raskaalla puolella katsastuksia suoritettaisiin päivässä noin X kappaletta.

Käytännössä edellä mainitun ajoneuvomäärän katsastukseen tarvitaan kolme katsastusinsinööriä, joista yksi toimisi samalla toimipisteen vastuuhenkilönä, sekä toimistosih-teeri. Tämä henkilöstömäärä on vähimmäisvaatimus, jotta palvelun laatu voitaisiin pitää riittävän korkeana ja kaikki katsastuslaadut voidaan asiallisesti suorittaa. Tämä takaisi myös työntekijöille paremmat joustomahdollisuudet.

Toimipisteellä täytyy myös pystyä suorittamaan rekisteröintejä ja autojen vakuutuspalveluita. Tähän tarkoitukseen tarvitaan toimistosih-teeri, jolla on Trafin lupa suorittaa ky-seisiä toimenpiteitä. Toimistosih-teeri vastaisi myös asiakkaan vastaanotosta ja ajanvarauksesta sekä tarvittavien dokumenttien arkistoinnista.

Henkilökuntaa tulee lain mukaan myös kouluttaa vuosittain. Lain muutos aiheuttaa myös sen, että katsastusmiesten tulisi olla mahdollisimman hyvin koulutettuja, jotta he voisivat suorittaa kaikentyypisiä katsastuksia. Mahdollisesti kevyen kaluston määräaikaiskatsastukseen voitaisiin palkata tulevaisuudessa edellä mainitun katsastuslakimuu-toksen salliman koulutuksen saanut ammatillisen koulutuksen omaava katsastusmies. Lisäksi toimipisteellä pidettäisiin joka kuukausi laadun kehitys- ja henkilöstöpalaveri.

7.3 Laitteisto

Laki (Liikenneministeriön päätös ajoneuvojen katsastusluvista 19.2.1999/202 2 §) määrittelee katsastustoimipisteen laitteiston minimivaatimukset näin:

Katsastuslaitteet

1. Katsastustoimipaikassa tulee olla ainakin seuraavat laitteet ja varusteet:

a) jarrudynamometri;

b) keventimellä varustettu ajoneuvonostin tai tarkastuskuilu;

c) pakokaasupäästöjen mittauslaitteet ottoja dieselmoottoireita varten;

d) ajovalojen suuntaukseen ja valotehon mittaukseen soveltuva jalustalla varustettu tarkastuslaite;

e) paineilmajarrujen tarkastuksessa tarpeelliset mittarit ja automaattiseen tietojen käsittelyyn perustuva mittauslaitteisto;

f) akseli- tai telimassan mittaukseen soveltuva vaaka;

g) äänenpainetason mittari;

h) välystentarkistuslaite;

i) henkilö- ja pakettiautojen heilahtelunvaimentimien testauslaite;

j) muut Ajoneuvohallintokeskuksen edellyttämät vähäiset katsastusten asianmukaiseksi suorittamiseksi tarvittavat laitteet ja välineet. (Liikenneministeriön päätös ajoneuvojen katsastusluvista 19.2.1999/202 2 §.)

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi antaa tarkemmat ohjeet katsastustoimipaikan laitteistosta omassa ohjeessaan (Trafi 2011 Katsastustoimipaikan laitevaatimukset).

1. Jarrudynamometri

Jarrudynamometrin tulee ominaisuuksiltaan (soveltuvuus tarkastettavan ajoneuvon akselimassalle) olla soveltuva tarkastettavalle ajoneuville. Jarrudynamometrien kalibrointi tulee suorittaa laitevalmistajan ohjeistuksen mukaisin määräajoin.

2. Akseli- tai telimassan mittaukseen soveltuva vaaka

Vaakan tulee olla sellainen, että sen avulla voidaan punnita vähintään yksi akseli yhdellä kertaa. Vaaka voi muodostua myös kahdesta erillisestä pyörien alle tulevasta vaakayksiköstä, joissa voi olla erilliset pyöräkohtaiset näytöt.

Toimipaikalta erillään oleva vaaka voidaan hyväksyä, mikäli etäisyys toimipaikan ja vaa'an välillä on enintään kaksi kilometriä. Mikäli etäisyys erillään olevien raskaan ja kevyen kaluston katsastustilojen välillä on enemmän kuin kaksi kilometriä, tulee näissä olla omat vaa'at.

Vaa'an tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

- Vaa'an suurin sallittu virhe kalibroinnissa saa olla enintään suuruudeltaan sellainen, joka määräytyy standardin SFS-EN 45501/14.3.1994 kohdan 3.2 (vaakojen luokitus) mukaisen luokan IIII vaa'alle, jonka vakausaskel on 20 kg.

- Edellä mainitun mukaisesti muodostuu kalibroinnissa hyväksyttäväksi 0-1000 kg:n alueella +/- 10 kg, 1000-4000 kg:n alueella +/- 20 kg ja 4000-20000 kg:n alueella +/- 30 kg. Näitä raja-arvoja sovelletaan kaikille vaa'oille riippumatta niiden luokasta tai vakausaskeleesta.

- Vaa'an (tai kahden pyöräpainovaa'an muodostaman kokonaisuuden) mittauskyvyn tulee olla vähintään 12000 kg. Jos vaakaa (tai kahden pyöräpainovaa'an muodostamaa kokonaisuutta) käytetään pelkästään kevyen kaluston punnitukseen, mittauskyvyn tulee olla vähintään 4000 kg.

- 1.1.2003 jälkeen käyttöön otetun uuden vaa'an tulee kuitenkin olla vaakadirektiivin 90/384/ETY mukaisesti tyyppihyväksytyt. Vaa'an kalibrointi tai vakaus:

- Vaa'an kalibrointi tai vakaus tulee suorittaa vähintään kolmen vuoden välein (suositellaan kuitenkin tehtäväksi useammin, esim. vuoden välein) sekä aina sellaisen vian korjaamisen jälkeen, joka on voinut vaikuttaa vaa'an mittauskykyyn.

- Kalibroinnin ja kalibroinnista annetun todistuksen tulee olla Mittatekniikan keskuksen

Vaakojen kalibrointiohje J6/1998 –julkaisun mukainen.

- Kalibroinnissa on virityksen avulla virhe saatava hyväksyttäviin rajoihin. Mikäli virhe ennen viritystä on yli kaksi kertaa suurempi kuin hyväksytyt virheet, toimipaikan tulee suorittaa kirjallinen arviointi aikaisempien punnitustulosten kelpoisuudesta. Vapaamuotoinen arviointiasiakirja säilytetään kalibrointitodistuksen yhteydessä. Mikäli virheellisestä punnituksesta myöhemmin reklamoidaan, virhe oikaistaan korjaamalla punnitustulosta kalibrointiasiakirjoista ilmenevän virheen määrällä.

- Kalibroinnin ja virityksen saa suorittaa vaakoihin ja niiden rakenteeseen perehtynyt, riittävät mittausmekaniikan tiedot omaava henkilö tai yritys, joka pystyy toteuttamaan

Mittatekniikan keskuksen ohjeen mukaisen jäljitettävän kalibroinnin ja antamaan sille mittausepävarmuusarvioinnin.

Toistaiseksi paineilmajarrujen ja määräaikaikatsastuksen yhteydessä tehtäviin tarkastusmittauksiin käytettävän vaa'an ei tarvitse täyttää edellä mainittuja tarkkuus-, sijoitus- ja kalibrointivaatimuksia, kunhan vaaka kalibroidaan valmistajan ohjeen mukaisesti.

3. Äänenpainetason mittari

Mittarin tulee täyttää IEC-julkaisun 651 luokan 2 vaatimukset. Mittari tulee kalibroida kerran vuodessa. Kalibrointiin käytettävä laite tulee kalibroida kahden vuoden välein.

4. Välystentarkistuslaite

Välystentarkistuslaitteella tarkoitetaan hydraulisesti, pneumaattisesti tai sähköisesti liikuteltavaa levyä (levyjä), jonka päällä ajoneuvon pyörä (tai pyörät) on tarkastuksen aikana.

Välystentarkistuslaitteen tulee mahdollistaa vähintään yhden akselin tarkastus yhdellä kertaa.

Välystentarkistuslaitteen tulee ominaisuuksiltaan (soveltuvuus tarkastettavan ajoneuvon akselimassalle, pyörään kohdistuva voima ja liikeradat) olla soveltuva tarkastettavalle ajoneuville.

Välystentarkistuslaite tulee olla jokaisella nostimella ja kuilulla, joita käytetään katsastuksiin liittyviin akseliston tarkastuksiin (kevyt ja raskas kalusto).

5. Ajovalojen suuntaukseen ja valotehon mittaukseen soveltuva jalustalla varustettu tarkastuslaite

Suuntauslaitteen tulee olla varustettu kiinteällä jalustalla. Jalusta voi olla lattialla liikuteltava tai esim. katosta riippuva. Valotehon mittaustaite tulee olla asennettuna suuntauslaitteen yhteyteen. Mikäli käytössä olevaan (käyttöönotto ennen 1.3.2004) jalustalla varustettuun suuntauslaitteeseen ei voi asentaa valotehon mittaria, mittari voi olla myös erillinen laite (erillisen valotehon mittarin ei tarvitse olla varustettu jalalla).

Ilman jalustaa olevaa tarkastuslaitetta (ns. matolaatikko) voi edelleen käyttää sivutoimipisteissä suoritettaviin katsastuksiin sekä raskaan kaluston katsastuksiin. Valotehon mittaukseen soveltuva laite on tällöin kuitenkin oltava käytettävissä.

6. Henkilö- ja pakettiautojen heilahtelunvaimentimien testauslaite

Testaus tulee suorittaa määräaikaikatsastuksessa kaikille henkilö- ja pakettiautoille, poislukien omamassaltaan yli 2500 kg olevat pakettiautot.

7. Muut vähäiset katsastuksen asianmukaiseksi suorittamiseksi tarvittavat laitteet ja varusteet

Toimipaikalla tulee olla edellä mainittujen laitteiden lisäksi vähintään:

- Ruostehakku (T- tai 7-mallinen, kahvan pituus väh. 150 mm, materiaali esim. 10 mm pyöröteräs)
- Rengasrauta (pituus noin 0,7 m.)
- Varrella varustettu peili (esim. kierrejousien tarkastamista varten)
- noin metrin pituinen päästään loivasti kiilamainen rauta alustan komponenttien tarkastamiseen (raskas kalusto)

- Kääntökehän tarkastusrauta (raskas kalusto)
- Työntöjarrullisten perävaunujen jarrujen tarkastamisessa käytettävä rauta
- Varmennosmeisti (oltava yksikärkkinen)
- Ajoneuvon lasien valonläpäisykyvyn mittari tai vertailulasi (valonläpäisykyky 65-75 %, vertailulasin nimellisarvo on oltava selvillä)
- Sopivat välineet akseliston välysten tarkastamiseen, kuten esimerkiksi:
 - o Saab 900 -mallin etuakseliston tarkastukseen käytettävät palat
 - o VW Transporter ylätukivarren kevennysraudat
 - o VW Kuplan etuakselin nivelien tarkastusrauta
 - o Peugeotin taka-akselin tarkastamiseen tarkoitettu apupala (h=135mm)
 - o Fiatin taka-akselin tarkastamiseen tarkoitettu apupala (h=185mm)
 - o Iveco Daily kevenninraudat (raskas kalusto)
- Jarrulevyjen paksuuden mittaukseen soveltuva laite (sovelluttava jarrulevyjen mittaamiseen niiden ollessa ajoneuvossa paikallaan)
- Metrimittoja: kevyen kaluston katsastustiloissa vähintään 10 metrin mitta ja raskaan kaluston katsastustiloissa vähintään 10 ja 30 metrin mitat
- Moottorin pyörintänopeuden mittauslaite otto-moottoreille
- Kuormituslaite raskaan kaluston jarrudynamometrin yhteydessä. Kyettävä kuormittamaan akselirakenteesta alaspäin vetämällä vähintään 30kN voimalla. Kuormituslaitetta ei vaadita, mikäli dynamometri on varustettu nostettavilla teloil-la, joilla aikaansaadaan samansuuruinen voima
- Perävaunun ABS-merkkivalon testauslaite (raskas kalusto)
- Peilisapluuna peilien kuperuuden tarkastamista varten (raskas kalusto)
- Sapluunat vetolaitteiden tarkastamista varten (raskas kalusto)
- Digikamera (tarkkuus vähintään 2 megapikseliä ja oltava varustettu salamavalolla). (Trafi 2011 Katsastustoimipaikan laitevaatimukset.)

7.4 Mahdollinen tarvittava laitteisto

Mahdollisesti avattavalle katsastustoimipisteelle tarvittaisiin tällä henkilöstömäärällä kaksi kevyen kaluston katsastuslinjaa ja yksi raskaan kaluston katsastuslinja. Kevyen kaluston katsastuslinjat olisivat katsastusmäärät huomioon ottaen viisasta puolittaa,

siten että nosturit olisivat limittäin ja niille ajettaisiin samalta jarru- ja iskunvaimennintesteriltä. Kummallekin nosturille tulisi oma ravistin ja kevennin, sekä katsastajan apuvälineistö ja raskaan kaluston linjalle myös omansa. Näin kaksi katsastajaa voisi suorittaa samanaikaisesti kevyen kaluston katsastusta ja kolmas raskaan kaluston katsastusta. Tällä järjestelyllä minimoitaisiin laitteiston hankintakustannuksia, mutta taattaisiin kummallekin nostimelle työrauha, koska käytännössä pisin aika katsastuksessa käytetään auton ollessa nosturilla. Kaikille katsastuslinjoille tulisi myös omat pakokaasuradat, joilla katsastustapahtuman aikana aiheutuvat pakokaasut johdettaisiin huippuimurin kautta ulos. Lisäksi toimipisteelle tulisi Trafin ohjeessa (Trafi 2011 Katsastustoimipaikan laitevaatimukset) luetellut välineet joita ei ole kappaleessa erikseen mainittu.

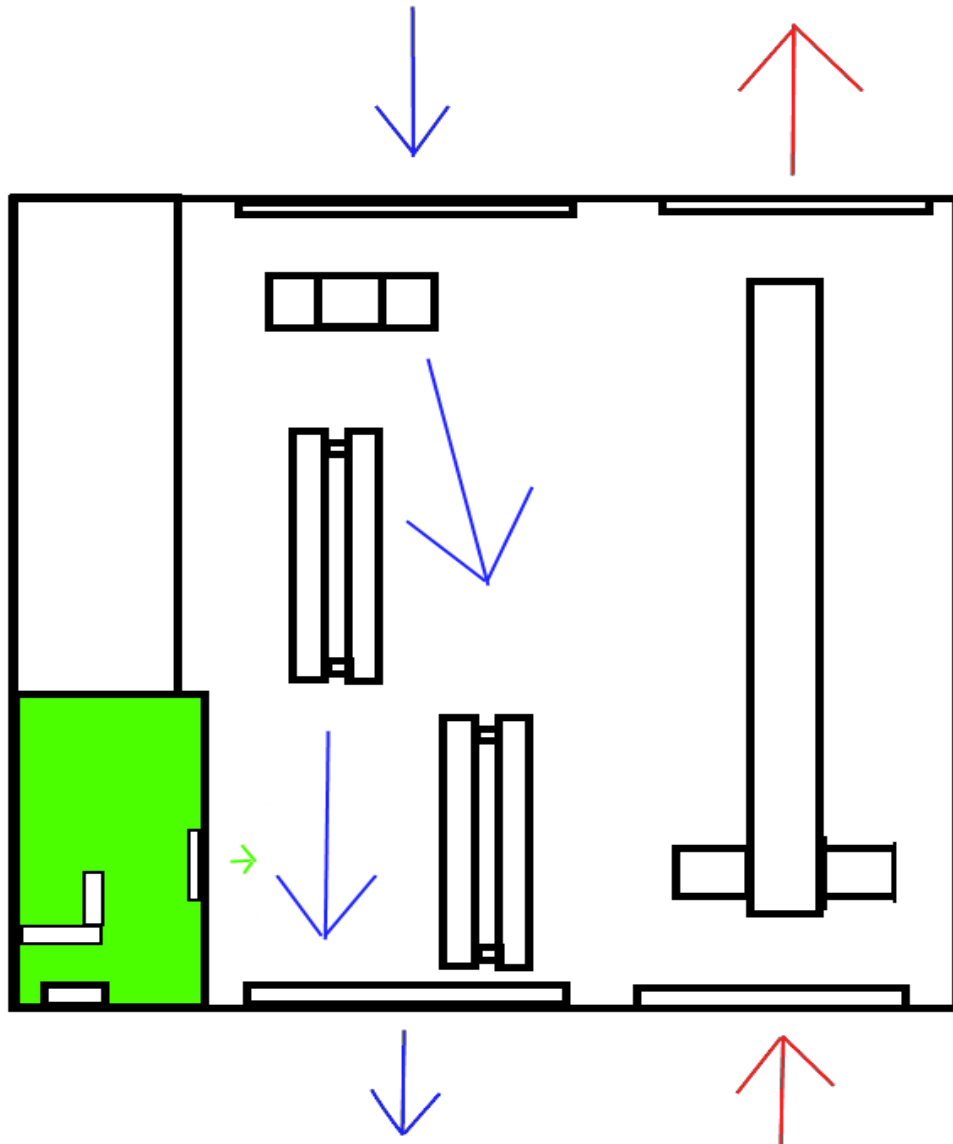
Lappeenrannan toimipisteellä nostimet ovat peräkkäin ja tämä aiheuttaa katsastushallin sisälle helposti ajoneuvojonoa, eikä linja vedä kunnolla. Limittäinen nosturijärjestely helpottaisi myös jälkinäyttöjen suorittamista, mikäli raskas puoli on varattu. Kummallekin nostimelle tulisi omat OBD- ja bensiinipäästömittauslaitteet. Raskas ja kevyt puoli käyttäisivät samaa dieselmittauslaitteistoa. Lisäksi kummallekin nosturille tulisi omat ajovalojen suuntauksen testauslaitteistonsa.

Katsastustapahtuman ajanvarausta, suorittamista ja tilastointia varten katsastajille ja toimistosihteerille tulisi tablettipohjainen käyttöliittymä. Tässä ohjelmassa toimistosihteerä siirtää ajoneuvon tiedot ajanvarausjärjestelmään, josta katsastaja voi poimia ajoneuvon ja ryhtyä suorittamaan katsastusta. Katsastuksen aikana suoritettavien mittausten arvot syötetään käsin katsastajan mukana olevalle tablettitietokoneelle, josta tiedot siirtyvät langattomasti eteenpäin tulostimelle, josta voidaan tulostaa asiakkaalle katsastuksen lopuksi suoraan uusi tarkastuskortti ja ajoneuvon rekisteriote. Katsastusasemalle tulisi langaton tietoverkko, jossa tablettitietokoneet ja ajanvarauksen tietokone sekä tulostin toimisivat.

Odotustilaan tulisi kaksi tietokonetta, joissa olisi Internet-yhteys. Toinen tietokone olisi pääasiallisesti ajanvarausta ja katsastuksen asiakaspalvelua varten ja toinen rekisteröintejä ja vakuutusasioita varten. Kolmas tietokone sijoitettaisiin halliin, johon tulisi myös Internet-yhteys. Tältä tietokoneelta voisi tarvittaessa hoitaa ajanvarausta ja suorittaa katsastustapahtumia, mikäli tablettipohjainen järjestelmä ei ole käytössä. Laissa (Laki ajoneuvojen katsastusluvista 14a §) määritetään, että katsastusta koskevat todistukset ja dokumentit tulee lähettää Trafiin, kun katsastustapahtuma on suoritettu loppuun. Käytännössä tämä tapahtuisi tietokoneella Internetin välityksellä.

7.5 Toimipaikan toiminta

Alapuolella olevassa kuvassa 2 on tulevan katsastustoimipisteen pohjapiirustus ja katsastuslinjojen sijoittelu. Vihreä alue on asiakkaiden vastaanotto- ja odotustila, siniset nuolet ovat kevyttä kalustoa ja punaiset raskasta.

Kuva 2. Katsastustoimipisteen pohjapiirustus ja toiminta

Käytännössä kevyen kaluston katsastustapahtuma alkaa siten, että asiakas ajaa auton katsastustoimipisteen toimiston eteen, ja kävelee sisään toimistoon etuovesta, jossa toimistosihteeri ottaa asiakkaan vastaan ja kirjaa tarvittavat ajoneuvon tiedot katsastusta varten katsastusohjelmaan. Katsastaja tulee toimistoon ja saa tablettiinsa tarvittavat ajoneuvon tiedot ja siirtyy pihalle, missä asiakkaan auto odottaa. Tällä välin, mikäli asiakas haluaa, hän voi siirtyä käyntiovesta halliin seuraamaan katsastusta, tai jäädä odotustilaan. Katsastaja suorittaa koeajon hallin toiselle puolelle ja ajaa auton iskunvaimennin-testauspaikalle, tämän jälkeen suoritetaan jarrujen testaus dynamometrillä. Jarrutestin jälkeen suoritetaan pakokaasumittaus bensiinimoottorille, ja mahdollinen OBD-testi, mikäli kyseessä on dieselkäyttöinen auto. Pakokaasutesti suoritetaan ulkona ennen muita testejä, johtuen savukaasupäästöistä. Tässä vaiheessa tarkistetaan ajoneuvon lähivalojen suuntaus sekä valojen toiminta. Näiden testien jälkeen ajoneuvo ajetaan katsastusnostimelle, jossa tarkistetaan välykset ravistimella, minkä jälkeen keventimellä kevennetään akselit ja tarkistetaan välykset ja muut kohteet käsin. Kun katsastus on suoritettu, katsastaja tulostaa asiakkaalle tarkastuskortin ja uuden rekisteriotteen. Raskaan puolen katsastus tapahtuu pääpiirteittäin samalla tavalla, mutta autot liikkuvat hallissa päinvastaiseen suuntaan kevyeen kalustoon nähden.

8 Kannattavuuslaskelmat

Mahdollisesti avattavan toimipisteen kannattavuutta pohdittiin kannattavuuslaskelmien valossa. Ensin laskettiin toimipisteen tulos, jos toimipisteellä kävisi X % Imatran seudun ajoneuvokannasta vuodessa ja käytettäisiin tämänhetkistä katsastushinnastoa. Seuraavaksi selvitettiin toiminnan kriittinen piste, eli kuinka monta katsastusta täytyy suorittaa, jotta toiminnan tulos olisi nolla. Lopuksi laskettiin alin mahdollinen hinta katsastustoiminnalle, jolla aiemmin mainittu henkilöstö voisi toimia tuloksen ollessa nolla. Luvut, joita käytetään tässä luvussa, ovat henkilökohtaisia arvioita ja perustuvat osittain käytännön kokemukseen.

Hinnastona käytettiin Autokatsastus Lappeenranta Oy:n nykyistä hinnastoa. Määräaikaiskatsastuksen hinta on X euroa, koska Autokatsastus Lappeenranta lähettää postissa lähiseudulla asuville ajoneuvon omistajille katsastustarjouksen, jonka suurin osa asiakkaista käyttää asioidessaan katsastuksessa. Muutos- ja rekisteröintikatsastuksia sekä raskaan kaluston jälkinäyttöjä ei huomioida laskelmissa, niiden ollessa suhteellisen pieni määrä liiketoiminnan tuotosta. Käytäntöön perustuvan arvion mukaan kevyen

ajoneuvokaluston omistajista 10 % on mittauttanut päästöt autostaan etukäteen. 50 %:lle autoista suoritetaan bensiinipäästömittaus, joista 60 %:lle tulee myös OBD-mittaus. Dieselpäästömittaus suoritetaan 40 %:lle ajoneuvoista. Raskaan kaluston puolella päästö ja jarrumittauksen toimipaikalla suorittaa 60 % ajoneuvoista. Jälkinäyttöjen määrää silmällä pitäen käytän katsastuksen hylkäysprosenttina katsastuksissa valtakunnan keskiarvoa eli 26 % (Trafi katsastuksen tilastoja 2012).

Kustannuksissa huomioidaan seuraavia asioita, Trafi perii korvauksen tietojärjestelmänsä käytöstä jokaisesta katsastuksesta. Profecon tarjoaa toimipisteelle katsastusohjelman, jonka käytöstä perii provisiopalkkion. Katsastustoimipiste toimisi tiloissa vuokralalla, johon kuuluisi kiinteästi sähkö, vesi ja talvikunnossapito. Markkinointiin käytettävä summa muodostuu suoramarkkinoinnista, lehti-ilmoittelusta, mainostauluista, erilaisista mainostuotteista sekä internet-sivujen ylläpidosta. Laitteiston huoltoon, tarkastuksiin ja hankintakulujen kuolettamiseen sovelletaan tämänhetkisen Lappeenrannan katsastustoimipisteen kuluja.

Henkilöstökulut muodostuvat henkilöstön palkoista ja sosiaalikulusta. Katsastajan palkka on työehtosopimuksen mukainen, riippuen katsastajan pätevyyksistä ja työkokemuksesta 2370–4263 euroa (Autoalan työehtosopimus Liitteet 2 ja 3). Katsastustoimipaikalle tarvitaan lain mukaan ainakin yksi vastuuhenkilö, jolla on pätevyys katsastaa kevyttä ja raskasta ajoneuvokalustoa, sekä suorittaa muutos ja rekisteröintikatsastuksia. Vastuuhenkilö toimisi myös henkilöstön esimiehenä. Toimipisteelle tulisi myös yksi katsastaja, jolla olisi pätevyys katsastaa raskasta ja kevyttä kalustoa ja yksi katsastaja, jolla olisi ainakin pätevyys katsastaa kevyttä kalustoa, katsastajat suorittaisivat tehtäviensä ohella katsastuslaitteiston huoltoa. Lisäksi katsastustoimipaikalle tarvitaan toimistosihiteeri, jolla olisi pätevyys suorittaa rekisteröintejä ja ajoneuvovakuutusasioita. Taloushallinnosta vastaisivat toimistosihiteeri, sekä ulkopuolinen kirjanpito ja palkanlaskentapalveluja tarjoava yritys. Korkein bruttopalkka olisi vastuuhenkilöllä noin X euroa; katsastajien bruttopalkat olisivat X euroa ja X euroa ja toimistosihiteerillä X euroa. Bruttopalkkaan on lisättävä pakolliset sosiaalikulut, kuten eläkemaksut 18,65 %, sosiaaliturva 2,14 %, vastuuvakuutus työttömyysvakuutusmaksu 0,75 % (Yrittäjät 2014) ja työterveyshuolto 0,05 % (Työterveyslaitos 2014). Näiden jälkeen yhteen lasketut palkkakulut olisivat noin X euroa. Katsastajat saisivat kiinteän palkan lisäksi provisiopalkkaa katsastusmäärien mukaan X euron kevyestä katsastuksesta ja X euroa jälkinäytöstä. Arvonlisävero on 24 %.

Laskelmien mukaan toimipiste tekisi kuukaudessa keskimäärin X euroa voittoa, jos katsastusmäärät ylttäisivät tavoitteeseen, joka olisi X % Imatran seudun autokannasta. Tällä tuloksella toiminta olisi hyvin kannattavaa. Suurimmat kulut yrityksessä koostuisivat palkkakustannuksista, jotka olisivat noin X % liikevaihdosta ja arvonlisäverosta, joka olisi noin X % liikevaihdosta. Mikäli päivässä katsastettaisiin X kevyttä ajoneuvoa ja yksi raskas ajoneuvo, yrityksen tulos olisi kuukauden lopussa vain X euroa. Tätä voidaankin pitää pitemmällä aikavälillä katsastusmäärän miniminä ja kriittisenä pisteinä.

Viimeisenä, laskettiin minimihinta katsastukselle, jolla aiemmin mainittu henkilöstö pystyisi toimimaan, mikäli katsastusmäärät olisivat maksimitasolla. Tämä tarkoittaisi, että jokainen katsastaja käyttäisi katsastukseen korkeintaan X minuuttia. Tässä tilanteessa kaksi katsastajaa pystyisi käytännössä 7,5 tunnin työpäivän aikana katsastamaan X kevyttä ajoneuvoa ja suorittamaan noin X jälkinäyttöä, jos jälkinäytöille lasketaan aikaa X minuuttia näyttöä kohden. Kolmas katsastaja käyttäisi noin 3 tuntia työpäivästä raskaan kaluston katsastamiseen ja loput 4,5 tuntia kevyen kaluston katsastamiseen. Tällä laskukaavalla saataisiin X kevyen kaluston katsastusta ja X raskaan kaluston katsastusta sekä noin X kevyen kaluston jälkitarkastusta.

Jos käytettäisiin edellä mainittua työtahtia, kevyen kaluston katsastuksen hinta voitaisiin pudottaa X euroon, kevyen kaluston bensiini- ja dieselpäästömittaus maksaisi X euroa ja OBD-mittaus olisi X euroa. Raskaan kaluston puolella määräaikaikatsastus maksaisi X euroa, jarrumittaus X euroa sekä päästömittaus X euroa.

Äärimmäisten katsastusmäärien tavoittelulla rajoittaviksi tekijöiksi tulisivat katsastustoimipisteen tilat ja henkilöstön henkinen jaksaminen kiireen lisääntyessä. Laitteisto joutuisi huomattavasti kovemalle rasitukselle ja se lisäisi laitteiden rikkoutumisen mahdollisuutta. Palvelun laatu kärsisi myös lisääntyneestä kiireestä, aikataulu kiristyisi ja toimipiste ruuhkautuisi helposti. Toiminnan laadun heikentyessä yrityksen toiminnan jatkuvuus huonontuisi, vaikka halpa hinta lisäisikin asiakkaiden määrää.

9 Johtopäätökset

Insinööriyössä keskityttiin katsastustoimipaikan asiakaskannan kartoitukseen, toimipaikan koon ja työvoiman mitoittamiseen, ottaen huomioon tulevan katsastuslakiin (Hallituksen esitys 17/2013) tulevan muutoksen. Asiakaskantaa kartoitin käyttämällä Trafifin taulukoita (Trafifin katsastuksen tilastoja 2012) ja laadin alueen yritysasiakkaille katsastuksen laatua käsittelevän kyselylomakkeen (liite 1). Perehdyin tulevaan katsastuslain muutosesitykseen, ja pohdin sen aiheuttamia muutoksia alueen kilpailutilanteeseen sekä kanta-asiakkuussuhteiden säilyttämiseen lain (Hallituksen esitys 17/2013) muutoksen jälkeen. Kartoitin myös alueen kilpailutilannetta vierailamalla seudun muilla katsastustoimipaikoilla. Arvioin alueella olevan potentiaalisen asiakasryhmän katsastustoimipisteelle, käyttäen apuna aiemmin saatuja tuloksia (taulukko 1 ja 2). Asiakasryhmän ja käytännön kokemuksen perusteella mitoitin tulevan katsastustoimipisteen laitteiston ja työvoiman tarpeen. Ottaen huomioon asiakasmäärät ja toimipisteen kulut, tein kannattavuuslaskelmia koskien tulevaa katsastustoimipistettä.

Yritysasiakaskannan kartoituksessa käytetty kyselylomake (liite 1) ei osoittautunut kovinkaan hyväksi tavaksi kerätä tietoa alueen yrityksiltä. Tutkimus olisi voinut onnistua paremmin, mikäli kyselyyn osallistuvilla yritysasiakkaille olisi luvattu jonkinlainen kannuste. Parhaita keinoja säilyttää kanta-asiakkuussuhteet katsastustoimipaikalla, ovat panostaa toimipisteen asiakaspalvelun laatuun ja jouhevaan toimintaan. Tärkeänä voidaan myös pitää yhteistyötä autokorjaamoiden kanssa. Alueen asiakaskanta ja kilpailutilanne huomioon ottaen kävi ilmi, että uudelle katsastustoimipaikalle olisi tarvetta. Mallitillisten arvioiden mukaan katsastustoimipisteen asiakaskannaksi tulisi noin X ajoneuvoa vuodessa eli X % Imatran seudun ajoneuvokannasta. Tätä määrää varten palkattaisi kolme katsastajaa ja yksi toimistosihiteeri. Toimipaikalle tulisi yksi kokonainen kevyen kaluston katsastuslinja ja toinen kevyen kaluston katsastuslinja pois lukien iskunvaimentimien ja jarrujen testauslaite. Lisäksi katsastustoimipisteelle tulisi yksi kokonainen raskaan kaluston katsastuslinja. Mikäli katsastustoimipiste ylittää tavoitteeksi osoitettuun asiakasmäärään, sen liikevoitto olisi noin X euroa kuukaudessa. Luvut ovat henkilökohtaisia arvioita. Työn perusteella Imatralle avattiin uusi katsastustoimipiste helmikuussa 2014. Toimipiste on nyt jo saavuttanut arvioidun markkina-aseman Imatran seudun alueella.

Lähteet

Ajoneuvokanta, kaikki rekisterissä olevat ajoneuvot. 2013. Verkkodokumentti. Trafi. <http://www.trafi.fi/filebank/a/1373380230/035ee38d58844c666b9cd19c001d0bb1/12909-Rekisterissa_kunnat.pdf>. Luettu 4.9.2013.

Ajoneuvolaki. 2002. 1090/11.12.2002.

Autoalan toimihenkilöitä koskeva työehtosopimus Liitteet 2 ja 3. 2014. Verkkodokumentti. Finlex. <<http://www.finlex.fi/data/tes/stes4803-MU35Autekth1110.pdf>>. Luettu 7.4.2014.

Google Maps. 2014. Verkkodokumentti. <<https://maps.google.fi>>. Luettu 1.3.2014.

Hallintolaki. 2003. 6.6.2003/434.

Hallituksen esitys. 2010. 314/2010.

Hallituksen esitys. 2013. 17/2013.

Jaala, Jyrki. 2013. Autokorjaamot epäröivät katsastustoimintaan lähtemistä. Suomen Autolehti, 8/2013, s. 42.

Katsastajan kansio luku 1:2. Katsastajan koulutusmateriaali K1-Katsastajat.

Katsastuksen tilastoja 2012. Verkkodokumentti. Trafi. <<http://www.trafi.fi/palvelut/tilastot/tieliikenne/katsastus>>. Luettu 9.1.2014.

Katsastustoimipaikan laitevaatimukset. 2011. Verkkodokumentti. Trafi. <http://www.trafi.fi/filebank/a/1325147177/cdf919b924425a2b6fb797f7a6a54aca/4741-Katsastustoimipaikan_laitevaatimukset.pdf>. Luettu 3.10.2013.

Kaupunki-info 2014. Verkkodokumentti. Imatra. <<http://www.imatra.fi>>. Luettu 7.1.2014.

Komission Direktiivi. 2010/48/EU. Liite 2. Pakolliset tarkastettavat kohteet.

Laatujärjestelmän sertifiointi ISO 9001. 2013. Verkkodokumentti. Inspecta. <<http://www.inspecta.com/fi/Palvelut/Sertifiointi/Jarjestelmasertifiointi/Laatujaarjestelman-sertifiointi-ISO-9001/>>. Luettu 2.12.2013.

Laki ajoneuvojen katsastusluvista. 1998. 23.12.1998/1099.

Laki Autorekisterikeskuksesta. 1992. 998/1992.

Liikenneministeriön päätös katsastusluvista. 1999. 202/1999.

Tavinen, Tomi. 2014. Toimitusjohtaja, Autokatsastus Lappeenranta Oy, Lappeenranta. Keskustelu 19.01.2014.

Tieliikenneohje. 2011. Verkkodokumentti. Trafi.
<http://www.trafi.fi/filebank/a/1325147177/3fb9d1c954c8aab89c3d40b8cce5ca26/4756-Ottomoottorikayttoisten_pakokaasupaastojen_tarkastus.pdf>. Luettu 3.3.2014.

Työterveyshuolto pienyrityksessä. 2014. Verkkodokumentti. Työterveyslaitos.
<http://www.ttl.fi/fi/toimialat/pienyriytokset/yrittajan_tehtavat/tyoterveyshuolto/sivut/default.aspx>. Luettu 19.2.2014.

Yleistietoa kunnasta. 2014. Verkkodokumentti. Parikkala.
<<http://www.parikkala.fi/fi/Yleistietoa-kunnasta>>. Luettu 7.1.2014.

Yleistietoa kunnasta. 2014. Verkkodokumentti. Rautjärvi.
<<http://www.rautjarvi.fi/fi/Rautjarvi-info>>. Luettu 7.1.2014.

Yleistä. 2014. Verkkodokumentti. Ruokolahti.
<<http://www.ruokolahti.fi/suomeksi/Kuntatietoa/Perustiedot>>. Luettu 7.1.2014.

Työntekijän palkkalaskuri. 2014. Verkkodokumentti. Suomen Yrittäjät.
<<http://www.yrittajat.fi/fi-FI/palkkalaskuri/>>. Luettu 19.2.2014.

Valtioneuvoston asetus liikenteessä käytettävien ajoneuvojen liikennekelpoisuuden valonnasta. 2002. 19.12.2002/1245.

Kysely katsastuksen laadusta

Olen auto- ja kuljetustekniikan insinööriopiskelija ja teen päättötyön aiheesta, joka käsittelee ajoneuvojen katsastusta. Kiitän jo etukäteen Teitä mielenkiinnosta kyselyä kohtaan ja toivon, että käyttäisitte kyselyyn vastaamiseen 5-10 minuuttia. Tämä auttaisi suuresti minua ja tulevaisuudessa myös teitä. Kyselyn tulokset ovat luottamuksellisia ja niitä käsitellään työssä anonyymisti.

Oletteko keskittäneet ajoneuvojenne katsastuksen yhteen yritykseen?

Oletteko tyytyväinen kyseiseen toimijaan?

Arvioi 1-5 asteikolla, 5 tärkein, 1 vähiten tärkeä

Katsastuksen

Hinta	
Palvelun laatu	
Joustavuus	
Sijainti	

Koetteko, että alueen markkinat kaipaavat lisää kilpailua?

Kuinka monta katsastettavaa ajoneuvoa yrityksessänne on?

Kevyttä (henkilöautot, pakettiautot)

Raskasta (kuorma-autot, linja-autot, peräkärryt)

Tarvitsetteko katsastuspalveluja normaalien aukioloaikojen ulkopuolella?